

ყოველ დღე ორშაბათს გარდა

დროება

ცალკე ნომერი ღირს რუბლად

განცხადება: მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვ. ენებზე. **უასი განცხადების** ღირსი — სოციალური ასოზი — 1 კაპ., მისი — 3 კაპ., ჩვეულებრივი სტრიქონზე — 3 კაპ., ჩვეულებრივი ციკლოთი — 5 კაპ., პატრა — 4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გაასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდათ გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

რედაქცია: სოლოლაკზე, ბაღის ქუჩაზე, მედიკიშვილის სახლში, № 43 **კანტორა რედაქციისა:** მედიკიშვილის სტამბაში, ბანოვის ქუჩაზე.

ხელის-მოწერა: მიიღება კანტორაში, გარეშე მცხოვრებთათვის: ВЪ Типографіи. ВЪ редакцію газ. „Дროება“.

გაზეთის უასი: მთელის წლია — 8 მან., ნახევარ წლისა — 4 მან. და 50 კაპ., ოთხის თვის — 3 მან., ერთის თვისა — 1 მან.

სამი თვის ხელის-მოწერა

„დროებაზე“

1 ოქტომბრიდან

ამ 1877 დამლევამდე

მიიღება თფილისში, „დროების“ რედაქციაში (ბანოვის ქუჩაზე, სტ. მედიკიშვილის სტამბაში). სხვა ქალაქებში „დროების“ აგენტებთან.

უასი სამი თვის გაზეთისა — 3 მან.

შალაქს გარეშე მცხოვრებთა გაზეთი ამ აღრესით უნდა დაიბარონ: ВЪ Типографіи. ВЪ редакцію газеты „Дროება“.

ცალკე ნომერი

„დროებისა“

თფილისს გარდა შემდეგ ქალაქებში ისყიდება.

გორში — რკინის გზის სტანციის ბუფეტში.

შუთაისში: სვიმონ ჩომახიძესთან, ტიპოგრაფიაში, ბულვართან,

გაქათუბანში — სტანციის ბუფეტში, **ხაშურში** (მიხაილოვში) — სტანციის ბუფეტში,

ახალციხეს — უფ. ალ. შარძლოვის მაღაზიაში.

ტელეგრაფები

ბრძოლის ველიდან

გორის სტუდენტი, 3 ღვინობისთვის. (ოფიციალური). ათასი ბაზმბუზუყი დაეცა ჩვენს ჯარს სოფ. მორენში, მღენასთან; მაგრამ ოთხმა როტამ და ორმა ესკადრონმა უკუაქცია მტერი, რომელმანც ამ დროს დიდი ზიანი ნახა. ჩვენს მხრით ოთხი კაცია დაჭრილი.

ცესარევიჩის ატრიადის პირ-და-პირ ოსმალები ჯარებს აგროვებენ.

გორის სტუდენტი, 4 ოქტომბერს. (ოფიციალური). ბუშინ მდინარე შარა-ლომზე, ივან-ჩივთლიყთან, ოთხი კალონა ოსმალებს ქვევითა ჯარისა გადმოვიდა ჩვენი ბანაკებისა და ჯარების დასათვალისწინებლად. იმათ წინააღმდეგ ღენერალი ქოსიჩის ატრიადი იყო გაგზავნილი; მა-

გრამ ატრიადის მისვლამდინ ოსმალებს ჯარი წასულიყო.

პარიში, 3 (15) ოქტომბერს. შევლა აქ ამორჩეულ რესპუბლიკელ ტეპუტატებმა ბევრად უფრო მომეტებული თეთრი კენჭი მიიღეს, ვინც 1876 წელს. გამბეტია ამოარჩიეს — 13,720 თეთრი კენჭით, პასკალ დიუბრა — 12,827, სპიულერი — 14,530, ბაროდე — 12,570, ლუი ბლანი — 12,363. ახლად ამორჩეული კონსერვატორული დეპუტატები უფრო მონარხისტების პარტიას ეკუთვნიან, ვინც ბონაპარტისტებს.

პარიში, 4 ოქტომბერს. 2 ოქტომბერის კენჭის-ყრა ესე გათავდა: მომავალ ნაციონალურ ძრების დეპუტატებად არჩეულ არიან: 201 მონარხისტი და 314 რესპუბლიკელი. 14 აღმორჩევით მანრაში ხელ-მეორეთ უნდა იქნეს კენჭის-ყრა 16-ს ოქტომბერს. ამას გარდა კალონიებიდამ ოთხი დეპუტატის ამორჩევის ამბავი ჯერ არ მოსულა.

აღრინდელ პალატაში მონარხისის მომხრე დეპუტატთ რიცხვი 158 იყო; ამათში 142 ხელ-ახლა ამოარჩიეს, დანარჩენს 16 ალაგას რესპუბლიკელ კანდიდატებმა გაიმარჯვეს. რესპუბლიკელებმა 363 დეპუტატთაგან 297 ხელ-ახლად ამოარჩიეს; მაშა სადამე ამათ 66 დეპუტატი დააკლდათ.

ღმის აზებები

აზიის ბრძოლის ველიდან

აზიის ბრძოლის ველზე ამ ჯარობით ბრძოლა თითქმის გათავებულად უნდა ჩაითვალოს.

ოფიციალურ ტელეგრაფში, რომელიც ჩვენს გუშინდელს გაზეთში დაიბეჭდა, გვაცნობა, რომ მუხთარ-ფაშის არმია სრულიად დამარცხებულია, 20,000-კაცზე მეტი, შვიდი ფაშა ტყვედ ავიყვანეთო, დანარჩენი ჯარი უგზო-უკე-

ლოთ გაიფანტენ და ჩვენს ხელში ჩაეარდა 37 ზარბაზანი, უანგარიშო თოფი-არაღი, ტყვია-წამალიო და სხვ. და სხ. მითონ მუხთარ-ფაშა კი შარსში გაქცეულა.

უკანასკნელი ანგარიშით, მუხთარ-ფაშის ხელ-ქვევით 55,000 კაცამდინ ჯარი იყო. ამ რიცხვიდამ რომ 30,000 კაცი დატყვევებული და მოკლულ-დაჭრილი ჩავადლოთ, გამოვა, რომ მთელი იმის არმიიდან კიდევ ბევრი-ბევრი 20—25 ათასი კაცი გადარჩებოდა.

თუ ამ გადარჩენილმა ჯარმა შარსში შესვლა მოასწორო და თუ ოსმალებს იქ სამყოფი სურსათი და სამხედრო მასალები აქვთ მომზადებული, მაშინ შარსს კიდევ შეუძლია გამაგრება.

მაგრამ ამ ზამთარში შარსთან მისვლა და ამ ციხის გარ-შემორტყმა ძალიან გაუჭირდება რუსის ჯარს; იერიშით აღება შარსისა კიდევ უფრო მომეტებულ მსხვერპლს მოითხოვს.

შარსს იქით კი რუსის ჯარის გაწევას წელს აღარ უნდა მოველოდეთ, რადგან შარსსა და არზრუმს შუა ერთი, რომ სოღანლულის მთებია, რომელზედაც ახლაც თოვლი უნდა იდვას, და მეორე ზივინი, საცა 13 ივლისს დაგვიხვდნენ ჩვენ ოსმალები და სადაც უეჭველია, ახლაც დაგვიხვდებიან.

მამასადამე, თუმცა, რასაკვირველია, ჩვენ არ ვიცით ჩვენი სამხედრო მთავრობის განზრახვა და პლანები, მაგრამ საფიქრებელია, რომ წლევანდელი კამპანია აქ, მცირე აზიაში, შარსთან გათავდება.

ზრანცუზულს გაზეთს „Le Temps“-ში დაბეჭდილია შემდეგი სტიქონები:

„გაზეთს „Daily News“-ში დაბეჭდილია მენიდან 13 ენკენისთვის მიღებული დეპეშა, რომელიც გვაცნობებს, ვითომც რუსეთის იმპერატორს თავის მინისტრებისათვის გაგზავნოს პეტერბურღში ბრძანება, რათა განიხილონ: შეიძლება მოურიგდეს რუსეთი ოსმალებს, თუ ისევ განაგრძნოს ბრძოლა. ამბობენ, ვითომც დ. თ. ქონსტანტინე ნიკოლოზის ძისა და სამხედრო მინისტრის ჰაზრის იყოვო, რომ ომი უნდა გაგრძელდესო და სხვა მინისტრები კი მორიგე-ბას ამჯობინებენო.

„თუმცა ამას ამბობს ინგლისური გაზეთი, რომელიც რუსეთის მთავრობისგან კარგათ მიღებულია, მაგრამ ჩვენის ჰაზრით შეუძლებელია, რომ რუსეთმა იმდენათ დაიმციროს თავი, რომ თვითონ ჩამოაგდოს პირველათ მორიგებაზე მოლაპარაკება. ამას გარდა რუსეთის სახამთროთ მზადება ამავე ხმის წინააღმდეგ ვეიმტკიცებს.“

ლონდონის გაზეთის „Daily News“-ის მტკიცე აზიერი კორრესპონდენტი შემდეგ ამბავს იწერება 22 სექტემბერს მუხთარ-ფაშასთან ბრძოლაზე:

„ღვს, 22 ენკენისთვის, ჩვენმა (რუსის) ჯარებმა ისევ უკან დაიწიეს; რადგან დიდ-ილინის მთაზე ჯარებსა და ცხენებს საჭმელ-სასმელი არა ჰქონდათ და რადგან ამას გარდა ჯარებიც დაღალული იყო, საღამოს მუხთარ-ფაშა 20 ბატალიონით მოადგა შაზილ-თაფასთან დაბანაკებულ ჩვენს ჯარს, რადგან შაზიონებმა დაარწმუნეს, რომ აქ რუსებს ცოტა ჯარი ჰყავთო. მაგრამ ღვს. შერიმანის დივიზიამ საშინელი სროლა გააჩინა და იძულებული გახდა მტერი, რომ უკან დაეწეულიყო. მუხთარ-ფაშამ სუბბოტანისაკენ დაიწია. როგორც შევიტყვე ამ შეტაკებაში ჩვენის მხრით 2,000 კაცზე მეტიაო დაჭრილ-მოკლული.“

რუსებს განზრახვა აქვთ, რომ რათაც უნდა დაუჯდეთ ავლიარი და შიზინქევი ილონ და ამ ნაირად მუხთარ-ფაშას უკან, შარისაკენ დასაბრუნებელი გზა მოუსპონ და იმის არმია გააფუჭონ.“

მეროპის ბრძოლის ველიდამ

მუხთარესტელი კორრესპონდენტი ლონდონის გაზეთის „Times“-ისა იწერება ამ გაზეთში 24 ენკენისთვის:

„მუხთარესტი საესეა ამ ქამად რუსის აფიცრებით; ამათში ბევრი შტაბის აფიცრებია და აქედამ შეიძლება კაცმა ის დასკვნა გამოიყვანოს, რომ ამ მოკლე ხანში პლენფოსაკენ და საზოგადოთ ბოლგარიის ბრძოლის ველზე ალბათ არა მოხდება-რა შესანიშნავი.“

„შეკველია, რომ რადგან პლენფოში შევქეთ-ფაშამ ახალი ჯარი ტყვია-წამლითა და სურსათით შეეგზაენა, ახლა ამ ციხე-ქალაქის აღება კიდევ უფრო გაუჭირდება რუსებს.“

„მაგრამ ყველა რუსები, ვისაც კი ევლაპარაკე აქ, ერთხმად ამბობენ, რომ, რათაც უნდა დაგვიჯდეს, ჩვენ პლენფო უნდა ავიღოთო.“

„მორაგებაზე აქ კაცი არ ჰფიქრობს, და იწინადად წარმოსადგენიც არის, რომ რუსეთი დათანხმდეს მორიგებაზე; რადგან საზოგადოთ ყველასი ჰაზრით არის, რომ, თუ რუსეთმა მსამალოთი ვერ დაემარცხა, ეს იქნება რუსეთის, ფიზიკური თუ მარაზნეობითა და მარცხება მანცაო.“

ჩვენს ქალაქში მოვიდნენ გუშინწინ ქალაქშიდამ დეპეშა, რომელიც გვაცნობ

ბებს, რომ ამ ქალაქთან ოსმალოს სალდაუებს, ოციოდ ნავზე ჩამჯდართ, განზრახვა ჰქონდათო, რომ ღუნაიზე გადასულიყვნენ და რუსის სიმაგრეები გაეფუჭებინათო; მაგრამ რუმინის ნაპირილამ რუსებმა თოფები დაუშინეს და უკუაქციეს ეს ჯარიო.

მეორე ტელეგრაჰმა გვაცნობებს, ვითომც ვასულის ენკენისთვის დამლევს მსამან-ფაშის (პლენფოს) არმიილამ გამოკეული 30 სალდათი მოვიდნენ რუმინის ჯარშიო და იმათ სთქვესო, რომ მსამან-ფაშის არმიას სასმელ-საჭმელი და სამხედრო მასალები აკლიაო და იმის აფიცრები და სალდათები ისეთ ნაირად შეწებებული არიანო, რომ ბრძოლა გაუჭირდებათ და დიდის სიამოვნებით დაემორჩილებიან მტერსაო.

ამ უკანასკელ ხანში რუმინებმა და რუსებმა კიდევ დაუშინეს ყუმბარები რუსიუკს შურეფოდამ. შრანტუზული გაზეთის „Le Temps“-ის რუსიუკელი კორრესპონდენტი გვაცნობებს, რომ ამ ყუმბარებისგან ძალიან დაზიანდა რუსიუკიო; უკანასკნელი 150 სახლი არის ამ ქამად დანგრეული და ბევრს კედლები სულ აღარა აქვსო; განსაკუთრებით დაზიანებულა ის უბანი, სადაც მაჰმადიანები ცხოვრობენ.

მაზეთს „Голос“-ში დაბეჭდილია შემდეგი დეპეშა 26 ენკენისთვის სტამბოლიდამ მიღებული:

„მუშინ შევქეთ-ფაშამ კიდევ 24 ბატალიონი ჯარი სურსათითა და სხვადასხვა სამხედრო მასალებით გაგზაენა პლენფოში; ამ ჯარმა გზაზე რუსის ჯარი დაამარცხა შირეფ-მეიუზრუსთან და ამის შემდეგ პირ-და-პირ პლენფოსაკენ გასწია.“

ამავე გაზეთში დარწმუნებით ამბობენ, რომ რუსეთსა და სერბიას შუა მოლაპარაკება გათავდაო, სერბია ამ ომში მონაწილეობას მიიღებსო, და იმან უკვე 7 ბრიგადა გაგზაენა თავის სამზღვარზე, საცა მსამალოს ჯარები დგანანო.

შიპკოდამ იწერებიან „მოსკოვის უწყებებში“, რომ აქ დაყენებული რუსის ჯარი სახამთროთ ემზადებაო; მულამ დღე 6,000 კაცი მუშაობს აქ და სიმაგრეებს აკეთებენო.

სამართველო

დღიური

ქაზეთილამ გვატყობინებენ, რომ ლეკები ახლაც გადმოდიან ჩვენ მოსამ-

ზღვრე სოფლებში და საქონელს იტაცებენ, ხან ხალხსაც ხოცენო. სხვათა შორის ამ ახლო ხანში — შანაოს-სერის მთილამ ჩამოსულან, 200-მდინ საქონელი წაუსხამთ ნაფარეულის მცხოვრებლებისა და უკანვე გაქცეულან. „თფილისის მოამბეში“ იწერებიან ამ საგნისავე შესახებ, რომ ჩვენი სოფლებილამ ძალაზანს გაღმა ვეღარ გადასულან, ლეკების შიშით, და ამის გამო ტყე იქითკენ ძალიან გაძვირდაო.

საფიქრებელია, რომ, როცა ეს ლეკები და საზოგადოთ აჯანყებული მთიულები მუხთარ-ფაშის დამარცხებას შეიტყობენ, დასრებიან და ასე თამამად აღარ დაიწყებენ მოქმედებას.

ამ ქამად ქალაქში იმყოფება ზოგიერთა სომხების თაყვანის-მცემელი ანუ უკეთა ესტქვათ — სომხებისაგან თაყვანცემული კორრესპონდენტი პარიჟის გაზეთის „Le Temps“-ისა — უფ. პეტული. როგორც ვითხრეს, ის ავითმყოფი ჩამოსულა აქ იგდრიდამ და ამქამად „ძავკაზის“ სასტუმროში სწევსო.

რამდენიმე დღის წინათ თფილისის მომრიგებელ სასამართლოდამ გაიქცა ორი გამოჩენილი ავაზაკი — ტატო წულუქიძე, რომლისგან ამ სამის წლის წინათ თითქმის მთელი ქალაქი დაფთხობილი იყო, და ილია ილესიანი. ამბობენ, რომ ესენი, ხსენებულ სასამართლოდამ გამოქცეულები, მტკვარში ჩავარდნილან, გადაუტურავთ, მეორე ნაპირზე მზა-მზარეულად შეკაზმული ცხენები დახვედრიათ, შემსხდარან ზედ და გაქცეულან.

ჩვენ შევიტყვეთ, რომ სიონის გვერდით ამ ეკლესიის ერთს დიაკვანს შკოლა აქეს თურმე გამართული, რომელშიაც ქართველი ყმაწვილები დაიარებიანო. თუმცა ეს კეთილი საქმეა, მაგრამ, საუბედუროთ, ხსენებული დიაკვანი უფ. მდივანოვის ანბანითა და „სისტემით“ ასწავლის თურმე თავის შაგირდებს წერა-კითხვასა.

„დროების“ კორრესპონდენცია

ქაზეთილამ, 29 ენკენისთვის მისაც ჩვენის გაზეთებისათვის ამ უკანასკნელ ორის წლის განმავლობაში ცოტათი მაინც თვალ-ყური უღვენებიათ, კარგათ ეცოდინებათ, რომ ზოგიერთ ჩვენის მხრის კუთხეებში არსებობენ ახლა სასოფლო ბანკები.

ამ უკვე დაარსებულს საქმეზე ყველანი კეთილად ვლალადებთ, ეხარობთ მათ დაარსებაზე, გვაქვს სურვილი მათგან ნაყოფის მოტანისა და მკვიდრად

ფების დადგმისა, რადგან ამისაგან მოველით ნამდვილს სარგებლობას ჩვენის ღარიბის გლეხისთვის.

თუმცა დღევანდლამდისინ ზოგს ამ სასოფლო ბანკთაგანს ცოტაოდნათ მაინც მოუტანიათ სარგებლობა, მაგრამ საზოგადოთ არ შეიძლება ესთქვათ, რომ ყველანი თავიანთ დანიშნულს წრეზედ იდგნენ და ასრულებდნენ ჩვენს პოლოდინს.

მკითხველს ეხსოვნება, რომ თელავის მახრავში სამი გამსესხებელ-შემნახველი ამხანაგობა არს დაარსებული: შვარლის, საბუე-მისლისა და ნაფარეულის; სამივე 1876 წელში დაარსდა.

უფ. ბ. ლოლობერიძემ ამ სოფლებში გახსნა სასოფლო სასწავლებლები და სთხოვა მასწავლებლებს, რომ ბანკების საქმის წარმოებაც ეკისრნათ, თუმცა მათ პირდაპირი დანიშნულება არ ექნებოდათ ამ საქმეში. მასწავლებლებმა კმაყოფილებით მიიღეს ბანკების წარმოება და კიდევაც აწარმოებენ.

მაგრამ მართო საქმის წარმოებას არ თხოულობს ბანკი: ეს საქიროებს სოფელში ოთხს ანუ სამს მაინც ისეთ პირს, რომელთაც გული შეტკივოდეს იმისთვის.

ზოგიერთ სოფლებში დაარწმუნეს უფ. ლოლობერიძე, რომ მასწავლებლებს ბევრნი დამმარებლები ეყოლებათ ამ საქმეშიო და კიდევაც შეიძლება რომელიმეს ყვანდეს; მაგრამ ჩვენი ნაფარეულის გამსესხებელ-შემნახველ ამხანაგობას, გარდა სპეკულიატორებისა, არავინა ჰყავს; და მართო ერთი მასწავლებელი ისეთს სოფელში, როგორც ნაფარეულია, რომელიც ავსებულთაა ჩანის მოწინააღმდეგე, მაენე წვერებით, არამცთუ ფეხზე დააყენებს მას, არამედ თავის პირდაპირ დანიშნულებაზედაც დაკარგავს გავლენას, რადგან ის, გარდა მასწავლებლობისა და ბანკის გამგებლობისა, ჩნდება კიდევ ჩაფარ-იასაულათ, და თუ ამ ორს უკანასკნელებზე ხელს აიღებს, უმჯობესი იქნება ბანკის გამგეობიდანაც გამოვიდეს, რომ ამხანაგობამ ცხადათ დაინახოს ბანკის უპატრონოთ დაგდება.

დასასრულ არ შეგვიძლია არ გამოვაცხადოთ ნატვრა, რომ თავიანთა და ამგვარ საზოგადო საქმეების გულ-შემატკივარმა პირმა ანუ პირებმა ხელი მოუშალონ, დაეხმარონ ჩვენს ნაფარეულის სასოფლო ბანკს, თორემ, უმეჭელია, ამხანაგობა ამ მოკლე ხანში უნდა დიახუროს, და ამას მავნებელი და ცუდი ზედ მოქმედება ექნება როგორც ახლანდელ, აგრეთვე მომავალ სასოფლო ბანკების ბედზე.

ნაფარეულის გამს-შემნახ. ამხანაგობას გამგებელი სოლ. წერეთელი
სოფ. ნაფარეული, ენკენისთვის 29-ს

წერილი რადამბოტთან

ნურას უკაცრავათ, უფ. რედაქტორო, ნურას უკაცრავათ, „დროების“ მკითხველდებო! აგერ წელიწადზედ მეტი გადის, რაც მე თქვენთან არ მიბაასნია, აგერ წელიწადზედ მეტი გადის, რაც მე თავი არ მომიბეზრებია, არაფერზედ შემომიჩივლია, არაფერი მითხოვია, არავინ დამისმენია, არავისზედ გული არ დამწყვეტია.

რატომ? მითომ რომ დროება შეიცვალა, მითომ რომ დღეს „დროება“ ყოველ დღიურათ გამოდის და მოგვხსენებთ, ხომ, რომ ყოველ დღიურათ ანგარიშის მიცემა უფრო საძნელოა, ვიდრე კვირაობით ანუ თვეობით; კიდევ მითომ რომ ეხლა სხვა ბრძოლა ატყდა ქვეყნიერებაში; უწინდელი ფიქრები და დარდები ეხლანდელებს არა ჰგავს, უწინდელი საქმეები დღეს სასაცილოთ მიანიათ ყველას და მე ყველაზედ უფრო, უწინდელი მეგობრობა სულ სხვა იყო და ესლა კაცი როდი გაგინდობს იგრე...

სხოვრება შეიცვალა, ლტოლვა და მიზნები აირ-დაირიენ...

მს, ვაგტენივართ, მომიტყევეთ სიმართლისთვის: ეს სოფელი ცუდი რამ სოფელია...

და ამიტომაც არის, რომ გაჩუმებული ვარ, ვაგდივარ ჩემს კუთხეში, არავის ვაწუხებ, არც არავის ვაამბებ.

სამდურავს მაინც ვერ მოერჩი. მილაკამ რალაცა დასწერა „დროებაში“, ვილაკამ ქალები აქო, მხედრების მამაკობა დაიწუნა, ზურის ატრიადის მამაკაცები ტყეში იმალებიანო, ფულებს სკამენო, ქურდობენო, და სხვანი და სხვანდ—ვინ იცის რა არ სთქვეს...

მე რა, მე რა დამნაშავე ვარ, ერთი მითხარით, მე რას მემდურთან—არ ვიცი! წელიწადზედ მეტი იქნება, რაც არაფერი დამიწერია „დროებაში“, არც არა შემიტყობინებია რედაქციისთვის, მაშ არც მიზეზი ვარ ამ მღელვარებისა...

ზაგტენივარ კი, რომ მე სულ სხვებს ვიტყვადი, მე სულ სხვა ამბებს შეგატყობინებდით, მე სულ სხვებზე ავადმღებდი საზოგადოებას...

მაგრამ რა! მე ამ დროში კალამს ხელს არ ვკიდებ, რაკი კაცის წყენინება ამ დროში, ჩემის აზრით, უვარგისია, ქება ვინმესა კიდევ უფრო საძრახისი. ამისთვის არც ტყეში დამალული უნდა გამიწყურეს, არცა მიზროვის ჯახრიკა ცხენებს აქვს სათქმელი. მე რა ექნა—განა მე უნდა დაუწვრილო მუცელი ჩვენს გასივებულს ექიმს, რომ უფრო გაიძრას და ავთამყოფები დაჰხედოს

მაინცა, თუ მორჩენა ვერ შეუძლიან და სხვა და სხვანი? მე ვაგტენივარ ქალები საქმე მაქვს, არავის არ ვიხსენებ და უმორჩილესად ვითხოვ, რომ ყველამ თავი დამანებოს,

და ნურას უკაცრავათ: სხვისი ნაწერი ჩემ ნაწერათ ნუ ჩაითვლება, სხვისი ნაგოგმანენისთვის საჩოჩმანენია და არა ჩემი სასაყვედურო...

წ. წულუკის მწერგეთი, 4 ოქტომბერს.

საბაასო

პასუხი მებრალი მღვდლის შენიშვნაზე

საეკლესიო წიგნების სიძვირე და უთებოლოთ მათი ყიდვა, რომელსაც მოგვითხრობს მეგრელი მღვდელი, ნამდვილ მართალი და ყურადღების ღირსიც არის ვისიც რიგია; მაგრამ ჯერ-ჯერობით, არა თუ ეს საქმე, სხვაც ბევრი რამ უხეიროთ და უთებოლოთ მიდის. ამ უკანასკნელ დროს საეკლესიო წიგნებს, მართლა, ფასი მოემატა. წინეთ პარაკლიტონი იყიდებოდა 4 მ. 50 კ. სამცივის დროს, და ეხლა 5 მ. და 50 ნაკლებ არ მომცეს. მაგრამ ამაში, ვგონებ, მაკარი-ბერი კი არ არის დამნაშავე, უფრო სხვა ვინმე...

ჩემგან გამოცემული მღვდლებთათვის სახელმძღვანელო წიგნი თითო ფასობს 60 კ. და ეკლესიებზე ამ ფასათ არის დარიგებული და ვინ უმატებს ამ ფასზე კიდევ 10 კ. და 15 კ., მე სრულებით არ ვიცი. ამ წიგნის ფასათ 60 კაპევიც დიდი ფასია, მაგრამ თუ მიიღებთ სახეში, რომ ეს წიგნი მართო მღვდლებთათვის არის საჭარო და ბევრი არ გაიყიდება, მაშინ არ გამოჩნდება ძვირად.

ამასთან მეგრელმა მღვდელმა რომ იტოდეს—თუ რამდენი ხარჯი წავიდა ამ პატარა წიგნის დაბეჭდვაში და რა დავიდარაბა გამაწვეინეს, მაშინ 60 კ. სრულებით დიდ ფასად არ გამოჩნდება. მაგრამ ამასაც ვიტყვი, თუ სამცივის ნათარგმნი ქართული ისტორია ძველი აღთქმისა, რომელიც ეკლესიებს თითო მანეთად აყიდვინეს, ძვირი არ არის, ეს წიგნიც კი ელირება 60 კ. ეკლესიისათვის; კერძო პირზე 100 ეგზ. მეტი არ გაყიდულა და ისიც 40 კ. და 50 კ. მეტათ არა...

ძნელად წარმოსადგენია—რამდენი დავიდარაბა გწყდება კაცს წიგნის დაბეჭდვაზე გამოცემაზე. შევლამ ვიცი—თუ რა საჭირო არის ჩვენი ხალხისათვის ერთი ხეირიანი საქიმო წიგნი, რა გაავრცელებს ჩვენს უმეტარს ხალხში გიგიენურ სწავლას და ავთამყოფის მოვლის ცნობებს, თუ არა ამისთანა წიგნები?

ჩვენში ქართულ ენაზე არის ერთი 1810 წელში რუსულიდამ ნათარგმნი ქარაბადინი ექიმის ძალაბიტაროვისაგან; თუმცა ეს ქარაბადინი დღეს აღარ ვარგა, ისეთი წამლობაები არის შიგ ავთომყოფობისა, მაგრამ ხალხი კიდევ ხმა-რობს მას და სარგებლობს. ზოგს, წიგნათ რომ ვერ უშოვნია, ხელნაწერები აქვს; ჩვენ დიდ ნაწავლ ექიმებში ხომ არა-ვინ არის ასეთი, რომ ჩვენი გაჭირვებუ-ლი ხალხის დახმარებისთვის ზრუნავდეს.

მეცადე რაც შეიძლება და შევად-გინე ერთი ამისთანა საჭირო წიგნი და გავგზავნე ცენზურის კომიტეტში. კომიტეტმა საექიმო რჩევაში გადასცა ვან-სახილველად. საექიმო რჩევამ ერთ ქარ-თველ დოქტორს მრევლოვს გარდასცა.

მთხჯირ ჩავედი თფილისში ამ ექიმ-თან, მაგრამ არა ეშველა-რამის განხილ-ვას! რამდენი წიგნი მივსწერე, — სულ ფუ-ჭი შეიქმნა! ბოლოს, როგორც იქმნა, ერთ წელს და სამ თვეს იქით განიხილა და წარადგინა საექიმო რჩევაში თავისის ყოველდ შესანიშნავი აზრით. ახლა აქ შემექნა სიარული და წერილების გზავ-ნა, მაგრამ ჯერ-ჯერობით ვერა გავარი-გე-რა. არც მომეცა ნება და არც მით-ხრეს უარი. არ ვიცი, იქნება ომი აბრ-კოლებდეს. იმედია, ერთი რამ გამომე-ცხადება, მაგრამ მაშინ როდესაც „აღმო-საველეთის კითხვის“ საქმეც გათავდება...

მე დარწმუნებული ვარ, ჩემი საექიმო წიგნი დიდ სარგებლობას მოუტანდა ჩვენ ხალხს ამ წელში. მაგრამ რას იზამ ეხ-ლანდელ დროში კაცი. ძალაქში მყოფ განათლებულ პირებს ასე ჰგონიათ, რომ სოფელშიაც ისე მხიარულობდნენ გლე-ხები და ის კი არ იციან — თუ რა სას-

ტიკად სტანჯავს მათ ათასნაირი უბედუ-რება და უშეცხად ავთომყოფობა. აი, ჩემო მეგობრო მღვდლო, რამ-დენი შრომა და ვაება უნდა გასწიო კა-ცმა, რომ ერთი პატარა სასარგებლო წი-გნი გამოსცე...

მ. დ. ლ. მამაშიძე
დ. შვირილა, 29 ენკენისთვის.

განცხადებანი

პატივი მაქვს გამოუცხადო თფილი-სის საზოგადოებას, რომ მე ვაკეთებ სა-უკეთესო შაქსა და ფერად-ფერად

მელანს და აგრეთვე ვყიდი წა-ღებისა და ექიპაჟების ბორბლებისათვის ისეთს **გაზს** რომ **ყვალი ვერ** გაატანს. ერთს ბოთლს მელანს ვყიდი, უბოთლოთ 50 კაპ, ბოთლიანთ 60 კაპ. მსურველს შეუძლია ამ აღრესით მი-მმართოს: არწრუნის ქარავსლაში, № 85 **სტეფან ხუდადოვი**

კავკასიის განყოფილება გაზეთის „ГОЛОСЪ“-ის რედაქციისა და კანტორისა

(თფილისში, ბოლოვინის პროსპექტი, ანტონოვის სახლები) იღებს
ა) სტატიებს, კორექტურებს და ტელეგრაფულ ცნობებს შე-სანიშნავს აწმყო შემთხვევებზედ,
ბ) ხელის-მოწერას გაზეთს „ГОЛОСЪ“-ზე ყოველგვარის ვადითა და
გ) ჰოველგვარ სახაზინო და კაბაო განცხადებათ საზოგადოთ გასაგებს ენებზედ.
გაზეთის „ГОЛОСЪ“-ის ცალკე № 12 (ეგზემპლარი ორ შაურად) ისპიდება:
ა) თფილისში:
I და II განყოფილებაში უფ. ბ. ი. აზნაშროვის მალაზიებში (ბოლოვინის პროსპექტი, მდივანის სახლები) და **ბრიჭროვთან** (Кавказская Книжная Торгов-ля) — წიგნის მალაზიებში.
ბ) **ჭუთაისში** — სვ. ჩომახიძისთან (ტიპოგრაფიაში)
გ) **ვლადიკავკაზში** — უფ. ვილმანთან.
ამას გარდა განყოფილება მოიწვევს კომისიონარებს კავკასიის აქა-თა და იმითა მხრის ადგილებში გაზეთის „ГОЛОСЪ“-ის ცალკე № 12 გა-ყიდასსველად.

დაიბეჭდა და გამოვიდა
ოქის სიგეჭა
და სხვა ლექსები. შაქსი ვეველიძის
თი შაური. თქმული დავით ბივიშვილი-საგან.

ბანოვის ქუჩაზე. იაკობ მიროვიცის სახლებში გავალე **ახალი მოდის მა-ლაზია**. ვკერავ ქალის კაბებს, ტალმებს და შუბკებს, აგრეთვე ახალი მოდის დასახურავენსა და ჩასაცმელებს და სა-ზოგადოთ ქალის ყოველ გვარ ტანისა-მოსს ხელ-შასს ვიღებ სინიღისინათ.
გაბრიელ თოროვანოვი

ჭუთაისში მიიღებენ ყვავილავს საშუალ საწავლებლების მესამე კლასამ-დინ მოსამზადებლად.
მსურველს შეუძლიან იკითხოს „კო-ლხი დის“ სასტუმროში ალამ დიუპონი.

რკ. გზა.	ლილა.	სალამ.	II კ.	III კ.	ტელეგრაფი	მ. კაპ	ბირჟა	მან. კაპ	გაზანდა	მან. კაპ
თფილისი	9 21	5 18			მცო სიტყვა თფილისიდან:		პეტერბურგი, 29 ენკენის.		თფილისი, 3 ლენობ.	
მცხეთა	10 11	6 27	68	38	ჭუთაისს, შოთს	1	ერთი ანეთი ლირს:		შქე. თეთ. ბანჯისა, ფო.	1 90
ბორი	11 58	9 43	2 40	1 23	ბორს, ღუშეთს, სიღნაღს	50	ლონდონში 24 პენსი.	78	შქელი წითელი.	1 45
ხაშური	1 29	11 57	3 92	2 18	როსტოვს, მდესას, მოსკოვს	2	პარიჟში 250 სანტიმი.	81	ჭერი ფუთი.	1 25
სურამი	1 44		4 42	2 46	პეტერბურგს, პარშავას	2	მსკონტი(სარგებლისფასი)	7 1/2	ბამბა მრეწვისა, ფუთი.	8 20
შვირილა	5 49		5 81	3 23	მსმალეთში, შვეიცარიაში	3	ბანკის ბილეთი 5%	94 50	— ამერიკისა, ფუთი.	8 50
რიონი	6 47		6 75	3 75	იტალიაში და საფრანგეთში.	3 50	მოგებიანი(პირველისესხი)	207 25	ბაჰენტილი ბამბა ფო.	9 50
სამტრედია	7 41		7 73	4 29	ინგლისში	3 75	მოგებიანი (მეორე სესხი)	202 50	მატყლი თუშური ფო.	7
ახ.-სენაკი	—		8 57	4 76	ფოჯბა		ბირაოს ფურცლები:		— თარაქამისა ფო.	3 50
შოთი	9 40		9 75	5 42	ა) თფილისიდან: სამზღვარ გა-რეთ, შუთაისს, რუსეთს — ყოველ დღე კვირას გარდა. შუგდ. ორშ. და სამშ.		თფილ. სააზნ. ბანკისა.		აბრეშუმი ნუხური სტ.	3
შოთი	9 13				მ. ზურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.		ხერსონის ბანკის (5%)	85 25	ჭონის, ფუთი.	5 80
ახ.-სენაკი	—		1 18	66	ბ) შუთაისიდან:		მოსკოვის (5%)	85 50	ჭონის სანთელი ფუთი.	8
სამტრედია	11 16		2 6	1 14	თფილისისა და შოთისაკენ — ყოველ დღე კვირას გარდა. მ. ზურგეთს — ორშ. და პარასკ.		აქციები:		სტეარინის სანთელი, ფ.	12 54
რიონი	12 13		3 4	1 69	წიგნის გაგზავნა რუსეთში და სამზღვარ გარეთ:		მდესის სავაჭრო ბანკის	177	ხორცი ძროხისა, ლიტ.	54
შვირილა	1 18	ლაშე	3 98	2 21	ლია წიგნის	კაპ	შოთი-თფილ. რკინ. გზის		— ცხვრისა, ლიტრაჟ	63
სურამი	5 12		1 10	5 33	და მამზღვარ გარეთ:		შაჟი ზღვის ცეცხ. გემების	527	სპირტი, გრადუსი	12
ხაშური	5 39		1 37	5 84	ლა მამზღვარ გარეთ:	კაპ	მაქაზის და მერკურის.	225	— ფხვნილი ფუთი	7 20
ბორი	7 5		4 8	7 36	ლა მამზღვარ გარეთ:	კაპ	პირგ. საზღვევ. საზოგ.	745 50	შავა გრგვალი, ფუთი	26
მცხეთა	8 50		6 5	9 8	ლა მამზღვარ გარეთ:	კაპ	პეტერბ. საზღვევ. საზ.	235 50	წეთი ქუნჯუთისა ფუთ.	12
თფილისი	9 31		7 5	6 9	ლა მამზღვარ გარეთ:	კაპ	მოსკოვის საზღვევ. საზ.	268	მქრო 1/2 იმპერიალი.	8 28